

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

HOOFDSTUK 1: AFWEGING EN MAATREGELEN

1. Afweging van de noodzaak aan maatregelen

Op basis van de resultaten van de uitgevoerde archeologische vooronderzoeken, wordt afgewogen welke maatregelen nodig zijn om de potentiële kenniswinst uit het archeologisch bodemarchief in het kader van de geplande werken op het plangebied aan de Vlasbloemstraat te Kortrijk veilig te stellen of te benutten.

1.1. Volledigheid uitgevoerd vooronderzoek

Om het archeologisch potentieel van het plangebied na te gaan werden volgende fases van vooronderzoek uitgevoerd: een landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek. De resultaten hiervan lieten toe de onderzoeksvragen met voldoende zekerheid te beantwoorden. Het archeologisch potentieel van het plangebied en de wetenschappelijke waarde ervan kon bepaald worden.

1.2. Aan- of afwezigheid van een archeologische site

Met de uitgevoerde vooronderzoeken kon vastgesteld worden dat op het plangebied met uitzondering van drie brandrestengraven, geen archeologisch relevante sporen aanwezig waren. De graven werden tijdens het proefsleuvenonderzoek reeds volledig geregistreerd en bemonsterd. Gezien de hoge dekkingsgraad en het ontbreken van andere sporen in de sleuven wordt niet verwacht dat er een groter grafveld aanwezig zal zijn op het terrein, het is evenwel mogelijk dat er nog geïsoleerde brandrestengraven tussen de sleuven in liggen. Het bijkomende kennispotentieel hiervan wordt als eerder laag ingeschat, waardoor ook geen maatregelen voor een vervolgonderzoek op terrein nodig zijn.

1.3. Waardering van de archeologische site

Op basis van het onderzoek in het Verslag van Resultaten van de voorafgaande fases van vooronderzoek is duidelijk dat de site waardevolle informatie kan bevatten over de drie al opgegraven brandrestengraven. Deze op het terrein verzamelde informatie bevat potentieel nog heel wat nuttige informatie op gebied van datering, antropologie en houtsoortselectie, vooral als dit binnen een iets breder kader geplaatst kan worden, zowel lokaal als tegen de iets meer regionale tendensen.

1.4. Impactbepaling

Op het noordelijke gedeelte van het plangebied wordt een tijdelijke parking ingericht. Het zuidelijke deel omvat een nieuwbouw, padelcourts, een wadi, fietsparkingen, petanquebanen en een terras. In totaal is zo 7759m² bedreigd (Voor een gedetailleerde beschrijving van de geplande werken zie Archeologienota ID 21066). Enkel in het zuidelijke deel werd mogelijk waardevol archeologisch erfgoed aangetroffen in de vorm van drie Romeinse brandrestengraven. In deze zone komen de wadi en enkele padelcourts voor. Het terreinonderzoek van dit erfgoed werd reeds volledig uitgevoerd, zodat verwacht kan worden dat de werken weinig archeologisch relevante elementen meer kunnen beschadigen.

2. Bepaling van de maatregelen

De resultaten van het archeologisch vooronderzoek tonen aan dat binnen het projectgebied nog maar weinig kans rest voor het aantreffen van bijkomend relevant archeologisch erfgoed. Er wordt geen verder terreinonderzoek geadviseerd op het plangebied. Er is echter nog kennispotentieel aanwezig in de verzamelde gegevens en stalen van de opgegraven brandrestengraven. Bijkomend ex situ-onderzoek is bijgevolg nodig. Voor dit laatste luik van het archeologisch onderzoek is hieronder een programma van maatregelen opgemaakt.

Dit advies stelt noch de opdrachtgever, noch de aannemer, vrij van de in artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde archeologische meldingsplicht.

HOOFDSTUK 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VOOR NATUURWETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK EN VERWERKING

1. Administratieve gegevens

Locatie plangebied: Kortrijk, Vlasbloemstraat.

Bounding box (Lambert72): punt 1: min. X: 70857,93; max. Y: 169795,41

punt 2: max. X: 71242,34; min. Y: 170098,13

Kadaster: Kortrijk, Afdeling 8, Sectie C: (delen van) percelen 613c4 en 680f

Oppervlakte plangebied: 7759m²

Kadasterkaart: Figuur 1

2. Onderzoeksdoel en – vragen

Na de verschillende vooronderzoeken op het terrein aan de Vlasbloemstraat in Kortrijk zijn de meeste onderzoeksvragen betreffende het archeologisch potentieel van het terrein beantwoord. Toch resten nog enkele site-specifieke onderzoeksvragen, met betrekking tot de opgegraven brandrestengraven. Hoewel duidelijk is dat het gaat om Romeinse sporen, dient het aangetroffen aardewerk in detail bestudeerd te worden om tot een goede datering te komen. Daarnaast is het noodzakelijk om de genomen grondstalen per graf te zeven en na te gaan of er nog verbrand bot aanwezig is. Indien dit het geval is kan fysisch antropologisch onderzoek eventueel nog meer informatie opleveren of geslacht, leeftijd en specifieke pathologie van de overledenen. Verder houtskoolonderzoek kan meer informatie opleveren over het gebruikte hout en of er al dan niet specifieke houtsoortselectie is gebeurd.

De onderzoeksvragen die nog beantwoord moeten worden zijn:

- Wat is het type, de aard en de datering van het aangetroffen aardewerk?
- Is er verbrand bot aanwezig? En zo ja, kan fysisch antropologisch onderzoek duidelijkheid verschaffen over geslacht, leeftijd en specifieke bijkomende gegevens over de overledenen?
- Welke informatie levert het anthracologisch onderzoek op de houtskoolresten aanwezig in de kuil op? Wat leert dit over de houtsoortselectie of landschappelijke gegevens?
- Wat betekent deze informatie voor de kennis van dergelijke contexten op (supra)regionaal niveau?

3. Onderzoeksmethode, -strategie en -technieken

Van de drie brandrestengraven zijn na het proefsleuvenonderzoek foto's, opmetingen, beschrijving in database, coupetekeningen en bulkstalen aanwezig. De bulkstalen zijn genomen op de houtskoolrijke vulling onderaan de kuil. Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden dienen de bulkstalen eerst gezeefd te worden. Hierbij dient van elk bulkstaal 1L in huidige staat bewaard te worden als reserve-staal. De resterende hoeveelheid van de bulkstalen wordt uitgezeefd op verschillende maaswijdtes. Het bekomen residu moet uitgepikt worden op verbrand bot en houtskool. Enerzijds moet een specialist in fysische antropologie het bot bekijken, anderzijds moet een specialist in anthracologie het houtskool onderzoek. Op basis van de studie en houtsoortdeterminatie van het houtskool kan de voormalige vegetatie en de houtselectieprocedure in kaart gebracht. Op basis van het botmateriaal kan eventueel geslacht, leeftijd en specifieke bijkomende informatie over de gezondheid van de overledenen bekomen worden. Het aangetroffen aardewerk dient verder gedetermineerd te worden door een specialist in Romeins aardewerk. De opgravingsgegevens dienen verwerkt te worden en aangevuld met alle bijkomende informatie. Een vergelijkende studie met gelijkaardige sites of contexten in de omgeving moet ernaar streven aanvullende inzichten te bekomen betreffende de funeraire praktijken in de specifieke regio of tijdsvak.

4. Criteria voor het behalen van de onderzoeksdoelen

De onderzoeksdoelen zijn behaald wanneer de onderzoeksvragen beantwoord zijn door middel van de vergaarde archeologische data, aangevuld met resultaten uit de natuurwetenschappelijke onderzoeken en de confrontatie met de gekende archeologische data over de omgeving, periode of type vindplaats.

5. Geschatte duur en fasering van het onderzoek

De tijd nodig om de gegevens wetenschappelijk te verwerken en in een nota te vatten wordt geschat op 5 mensdagen. Gezien de termijnen die nodig zijn om de natuurwetenschappelijk onderzoeken, en indien van toepassing de conserverende handelingen, uit te voeren kan verwacht worden dat het eindverslag binnen 2 jaar na opstart van het natuurwetenschappelijk onderzoek te verwachten is.

6. Kostenraming

De kosten voor dit onderzoek bestaan uit een basiskost voor het zeven van de bulkstalen, de archeologisch verwerking, de determinatie aangevuld met de natuurwetenschappelijke analyses (en mogelijke conservatie van de vondsten).

Het uitzeven van de bulkstalen kan gebeuren door 1 assistent-archeoloog of arbeider. Voor zeefwerk, eerste evaluatie, verpakken en verzenden wordt €30,00 per 10L-emmer gerekend. Voor de fysische antropologie moet rekening gehouden worden met een kostprijs van €500,00 tot €750,00. Het anthracologisch onderzoek wordt tussen €500,00 en €700,00 per context geraamd, maar het lijkt voldoende om 1 context te evalueren. Voor de verwerking van alle resultaten (incl. aardewerk) en het uitschrijven van een beperkte vergelijkende studie worden 3,5 mensdagen voorzien en dient rekening gehouden te worden met een kostprijs van €1400,00. In totaal moet een budget tussen €3000,00 excl. BTW voorzien worden. De duur van het onderzoek is voornamelijk afhankelijk van de termijn die de specialisten nodig hebben om hun onderzoek uit te voeren. De afgewerkte nota kan zeker binnen 2 jaar na opstart van de verwerking afgeleverd worden.

7. Competenties uitvoerders archeologische opgraving

Er worden geen specifieke eisen gesteld betreffende de competenties van de uitvoerders van het zeefwerk en de vergelijkende archeologische studie. Het fysisch antropologisch en anthracologisch onderzoek dienen uiteraard uitgevoerd te worden door specialisten in het vakgebied.

8. Bewaring opgravingsarchief

Het volledige archeologisch ensemble, bestaande uit de verzamelde data, nota's en vondsten, zijn eigendom van de initiatiefnemer en dienen bewaard te worden zoals het een goede huisvader betaamt. Indien de initiatiefnemer afstand wenst te doen van het archeologisch ensemble, wordt in de eerste plaats contact opgenomen met het erkend onroerende goederdepot voor deze regio: Trezor in Kortrijk. Indien het depot niet bij machte is om het archeologisch ensemble in bewaring te nemen, dient een ander depot gezocht te worden of wordt een afspraak gemaakt met het uitvoerend bedrijf voor een goede opslag. Een kopie van het digitale archief blijft steeds bewaard bij het uitvoerende bedrijf.